

Sammanställning av Handslagsdialoger mellan RF och SF

2005-06-15

Joakim Åkesson
Fil. kand. Idrottsvetenskap

Sammanfattning

Under våren 2005 ägde dialoger rum mellan Riksidrottsförbundet (RF) och ett antal specialidrottsförbund (SF) om hur SF upplevt Handslagets första år. Denna rapport är en sammanställning av dessa dialoger. Studien syftar till att tillhandahålla en överskådlig representation av hur förbunden besvarat frågeställningarna under dialogerna.

Följande bild av Handslagets första år (från SF:s perspektiv) framträdde vid sammanställningen av dialogerna:

- Generellt sett har de flesta förbund positiva erfarenheter av Handslagets första år. Men få förbund har *odelat* positiva känslor. Det vanligaste är att positiva känslor i störst utsträckning präglar synen på det första året men att negativa känslor också gör sig gällande.
- Det finns många saker förbunden lyckats bra med under Handslagets första år. SF:en är i stor utsträckning nöjda med vad de lyckats åstadkomma.
- Även om förbunden lyckats bra med många saker under satsningens första år har året inte varit friktionsfritt. Svårigheter som förbunden tvingats hantera och/eller förhålla sig till har varit många och, i viss utsträckning, diversifierade.

Innehåll

Sid.

1	Sammanfattning
2	Innehåll
3	Inledning
3	Bakgrund
3	Syfte
3	Metod
3	Disposition
4	SF känslor kring första årets arbete med Handslaget
4	Positivt associerade känslor
4	Positiva intryck
4	Möjligheter
4	Kreativitet
5	Neutralt associerade känslor
5	Negativt associerade känslor
5	Tidspress
5	Osäkerhet
5	Tröghet
5	Börda
6	Övrigt
6	Sammanfattande kommentarer
7	Vad SF ansåg att de lyckats bra med
7	Verksamhetsutveckling
7	Spridning
7	Medvetenhet och intresse
7	Kontakter och samverkan
8	Utbildning och ledare
8	Kreativitet och nytänkande
8	Handslagshantering
8	Övrigt
9	Sammanfattande kommentarer
10	Svårigheter SF mötte
10	Oklarhet
10	Tröghet
10	Ledarbrist
11	Kunskap
11	Tid och ork
11	DF
11	Samordning och kommunikation
11	Tillgänglighet
11	Säsongsproblematiken
12	Målgrupper
12	Förbundsspecifika
12	Sammanfattande kommentarer
13	Avslutning
13	Återknytning till syfte
13	Sammanfattande och avslutande kommentar
13	Kommentar av arbetet med rapporten

Inledning

Bakgrund

Under Handslagssatsningens andra år (våren 2005) utförde Riksidrottsförbundet (RF) dialoger med Specialidrottsförbunden (SF) kring deras syn på Handslagetets första år. Detta dokument är en sammanställning av dessa dialoger.

RF utgick i dialogerna från tre huvudsakliga frågeställningar som förbunden ombads besvara.

Frågeställningarna löd:

- *Beskriv känslan kring första årets arbete?*
- *Vad har förbundet lyckats bra med?*
- *Vilka svårigheter mötte förbundet?*

Syfte

Syftet med denna rapport är att tillhandahålla en överskådlig representation av hur förbunden besvarat frågeställningarna under dialogerna.

Metod

Den metod som tillämpats vid sammanställningen av denna rapport är en kvalitativ läsning av en kortfattad sammanställning av vad som diskuterats vid varje dialog mellan RF och SF. Det som kommit till uttryck i dialogerna har kategoriserats och sammanställts i denna rapport.

Disposition

Rapporten är indelad i tre avsnitt. Varje avsnitt är dedicerat en av frågeställningarna i *bakgrund*- avsnittet här ovan. I varje avsnitt avhandlas de vanligaste svaren på frågorna som kommit till uttryck i dialogerna.

SF känslor kring första årets arbete med Handslaget

Positivt associerade känslor

Positiva intryck

En majoritet av allra SF, med vilka projektledningen för Handslaget fört dialoger, hade fått ett i första hand positivt intryck av Handslaget. Uttryck som att arbetet varit glädjande och roligt förekom här och var. Det verkade också som att Handslagets tagits väl emot i många av förbundens föreningar. Förbunden har dessutom gett uttryck för att arbetet med Handslaget varit: tacksamt, stimulerande, spännande, engagerande, inspirerande och utmanande.

Några förbund menade att deras kontakt med småföreningarna hade blivit bättre. Erfarenhetsutbyte var något flera förbund ansåg vara ett positivt inslag i Handslaget – dialogerna hade på flera håll blivit bättre.

Ett par förbund menade att de upplevde att det hade skett en tillväxt – såväl aktivitetsmässigt som deltagarmässigt. Flera förbund såg Handslaget som en chans – nästan överklig – som ett förbund uttryckte sig.

En del förbund gav uttryck för att det kändes som att de under Handslagets först år hade hittat rätt nivå på projekten efter att ha börjat lite trevande. En förbundsrepresentant menade att förbundet lagt en bra grund, för detta fortsatta Handslagsarbetet, under det första året.

Möjligheter

Många av förbunden gav uttryck för att Handslaget innebär oerhörda möjligheter för idrottsrörelsen och den egna sporten. Förbunden har i och med Handslaget fått möjligheter (bland annat ekonomiska) att utveckla verksamheten på ett sätt som tidigare inte varit möjligt. Framförallt såg de små förbunden (som inte sällan brottas med resursproblem) vilka möjligheter Handslaget innebär.

Några förbund menade att Handslaget innebär möjligheter att uppfylla de behov som finns inom förbundet. Ett förbund ansåg att de nu fått möjlighet att ge klubbarna ett bra stöd.

Kreativitet

Nyskapande, nytänkande och kreativitet är egenskaper som flera förbund tillmäter Handslaget. Att satsningen innebär en möjlighet att utveckla tankar och idéer uttrycks av några förbund. Ett förbund menade att de fått mod att våga testa alternativa vägar i och med satsningen, ett annat förbund menade att det var bra med den frihet som Handslaget innebär.

Neutralt associerade känslor

Vissa av förbunden gav i dialogerna uttryck för att de såg år ett av Handslaget som en testperiod – en introduktion. En del hade positiva förväntningar men kunde ännu inte värdera Handslaget i positiva eller negativa termer. Något förbund verkade ängsligt för det tillsynes stora ansvar som Handslaget innebar. Ett förbund menade att Handslaget borde ha föregåtts av en idédiskussion.

Intressant, och anmärkningsvärt, är att ett förbund hade åsikten att det var vårt att styra Handslaget. Intentionerna från Handslagsledningens håll är nämligen just att inte styra satsningen för mycket.

Negativt associerade känslor

Tidspress

Tidspress, tidsbrist och stress är ord som illustrerar känslorna en hel del SF besatt om handslaget. De upplevde att det var mycket som skulle göras på kort tid.

Flera förbund gav uttryck för att de överrumplats av Handslaget. Starttiden var kort och alla kände sig inte förberedda. Handslaget hade inneburit en chockstart.

Osäkerhet

Många SF kände sig också osäkra. De menade att Handslaget rymde en hel del oklarheter (bland annat gällde detta samverkan med skolan). Handslagets metaforiska liknelse vid en berg- och dalbanetur förekom mer än en gång.

Ett flertal förbund upplevde Handslaget förvirrande. Framförallt var informationen oklar och ”luddig” till sin karaktär. Handslaget framstod dessutom på ett rörigt sätt. Det verkade vara svårt för förbunden att skapa sig klarhet i vad Handslaget egentligen innebar. Exempelvis tyckte ett förbund att målen med satsningen var oklara.

Tröghet

Det verkade också på förbunden som att det var trögt att nå ut med Handslaget och dess budskap till klubbarna - något de upplevde frustrerande. Ett par förbund menade att trögheten kunde förklaras av att klubbarna var ovana vid verksamhet av den typ som Handslaget innebar. Något förbund menade att det var svårt att etablera givande kontakter med skolan.

Börda

Överhuvudtaget verkade det som att några förbund upplevde att Handslaget var en börda. De gav uttryck för att det krävdes mycket administration, mycket arbete och mycket information. Ett förbund menade exempelvis att förbundet tilldelats för lite medel med tanke på hur mycket reell arbetstid Handslaget kostade förbundet.

Övrigt

Här följer i punktform några förbundsspecifika negativa känslor eller intryck SF fått av Handslaget:

- Handslaget är svårhanterligt
- Handslagets start ligger fel i förhållande till vinteridrotternas säsong
- Det är svårt att finna organisationen för Handslaget
- Det saknas mallar
- Stereotyp fördelningsprincip
- Idrotten målet – inte medlet.

Sammanfattande kommentarer

De flesta förbund har fått ett positivt intryck av arbetet med Handslagets första år. De flesta känslor är positiva till sin karaktär.

Få förbund är odelat positiva eller negativa. De flesta förbunden har såväl positiva som negativa känslor för det första årets arbete med Handslaget.

Vad SF ansåg att de lyckats bra med

Verksamhetsutveckling

Många SF var nöjda med sitt arbete eftersom de kände att verksamheten hade kunnat utvecklas. Det hade skapats möjligheter och förutsättningar för en utveckling, framför allt ute i klubbarna. Fler föreningar hade blivit delaktiga i utvecklingsarbetet. Organisationen hade i och med satsningen kunnat stärkas och kvaliteten hade över huvud taget blivit bättre

Spridning

SF var också nöjda med den nyrekrytering de lyckats få till stånd under satsningens första år. Vissa förbund nämnde att de fått fler att stanna kvar, något att de fått fler att återvända, några nämnde att de fått större geografisk spridning och något att de lyckats integrera funktionshindrade i verksamheten.

Framförallt var ett flertal SF belåtna med att så många föreningar hade kunnat engageras. Det hade kommit in många ansökningar, det fanns många lyckade projekt och pengar hade betalats ut till många projekt.

Ett antal SF påpekade också att de i och med Handslaget, nu lyckades nå fler målgrupper. Framförallt poängterades det i flera SF att de nu fått igång en (bättre) verksamhet, anpassad för tjejer. Något SF påpekade också att de lyckats få en områdesvis spridning på projekten.

Det kan också tilläggas att något förbund var nöjda med att de lyckats skapa delaktighet inom ramarna för Handslagssatsningen och något förbund var glada över att de kunnat sänka avgifterna.

Medvetenhet och intresse

Sina informationsinsatser var något som ett stort antal SF var nöjda med. Förbunden uttryckte bland annat att glädje över att de kunnat nå ut fort, via sin hemsida, på ett bra sätt och ett förbund var nöjda med att de *till slut* lyckats nå ut.

Några SF ansåg sig lyckade eftersom en högre medvetenhet om sporten kunnat frammanas. Fler människor kände nu till sporten och vad den stod för, något som är av stor vikt om förbunden hoppas på att kunna utöka sin verksamhet.

Kontakter och samverkan

Handslaget verkar ha varit nyttigt för idrottsrörelsens sociala kapital. Ett stort antal förbund gav nämligen uttryck för att kontakter på olika sätt blivit bättre i och med Handslaget. Några förbund menade att kontakten med föreningarna blivit bättre – dialogen hade blivit bättre. Några förbund tyckte exempelvis att just deras föreningsbesök varit särskilt lyckade.

Kontakterna med skolorna hade också utvecklats. Detsamma gäller kontakten med andra idrotter och andra organisationer. Många förbund uttryckte att de lyckats få till stånd bra kontakter och bra samverkan på en rad nivåer.

Utbildning och ledare

Utbildningsresultaten var ett antal SF nöjda med. Fler ledare hade utbildats.

Några SF ansåg att de lyckats bra under Handslagets första år med tanke på att de kunnat rekrytera fler ledare - såväl kvinnliga som manliga.

Kreativitet och nytänkande

Ett par SF tyckte att de lyckats bra med att få till stånd nytänkande och kreativitet under det första året. På flera håll hade SF lyckats testa nya vägar och angreppssätt. En högre nivå av medveten reflektion hade alltså framkallats.

Handslagshantering

Ett stort antal förbund var nöjda med det sätt, på vilket de hanterat Handslaget under dess första år. Snabb hantering, effektiv administration, struktur, planering, administrativa rutiner, organisation, långsiktighet och enkelhet är ord som används i beskrivningar av den lyckade hanteringen.

Administrativ och organisatorisk hantering av handslaget kan sägas vara bland SF:ens främsta uppgifter inom ramarna för Handslagssatsningen. Därför är det inte konstigt att det är på detta de riktar stort fokus när de ombeds bedöma vad de inom förbundet lyckats bra med. Utifrån detta synsätt ska påpekas att RF förmodligen inte får någon rättvisande bild av vad som varit lyckat i Handslagssatsningen som helhet, enbart genom att tillfråga SF.

Övrigt

Förutom det som redovisats ovan är förbunden nöjda med en rad insatser. Dessa är dock mer förbundsspecifika till sin karaktär. Här följer några exempel.

Förbundsspecifika insatser som förbunden anser att de lyckats bra med:

- Knattedragkamp
- Idrottsplats
- Mobila enheter
- Ny idrott
- Fick med SISU
- Bra utvecklingsplan
- Förankring av idédokument
- Bra timing
- Enighet och förankring

Sammanfattande kommentarer

Ett stort antal SF var nöjda med vad de lyckats åstadkomma administrationsmässigt – något som har att göra med deras roll i Handslaget.

I övrigt var SF generellt nöjda med att de lyckats: utveckla verksamheten, sprida idrotten, öka medvetenheten och intresset kring sporten, utveckla idrottens sociala kapital, utbilda fler, få fler ledare samt främja nytänkande.

Svårigheter SF mötte

Oklarhet

En av Handlagssatsningens största svårigheter för SF har varit att hantera de oklarheter som funnits kring satsningen.

En del av förbunden tyckte att informationen om Handslaget var otillfredsställande. ”Luddiga” riktlinjer och otydlighet i allmänhet gav upphov till oklarhet som i sin tur födde osäkerhet.

Dessutom ansåg flera förbund att ansökningsvägarna var krångliga. De visste inte när de skulle söka hos SF och när de skulle söka hos DF. De var också svårt för dem att av göra vad som var lämpligt att söka för. Att områdena man kunde söka inom låg så nära varandra ställde också till problem eftersom ett och samma projekt teoretiskt sett skulle gå att inordna under flera områden.

Den frihet som Handslaget lämnar öppet för ställde till med problem för SF:en. Utrymmet för kreativitet och nytänkande verkar alltså komma på bekostnad av *tydlighet* (som Handslaget sett ut under sitt första år).

Förbunden ger uttryck för att Handlagssatsningen varit oklar i olika avseenden. Handslaget bedöms vara otydligt på nivåer ovanför SF i den organisatoriska hierarkin (framförallt RF och statsmakten). Men förbunden ger också uttryck för att oklarheter kring Handslaget också varit utbredda inom SF:en. Förbunden har haft svårt att förklara fördelningsprinciper, ansökningsvägar samt vad Handslaget går ut på. Dessutom har flera förbund haft svårt att hitta rätt nivåer gällande bidragsfördelning och bedömning av olika projektansökningar. Att finna legitima gränser verkar överhuvudtaget ha varit svårt för förbunden, något som förmodligen har att göra med den relativa frihet som Handslaget innebär.

Tröghet

Ett annat fenomen som SF:en verkar ha haft svårt att hantera är *tröghet*. Organisationer är till sin natur tröga, detta faktum verkar ett antal SF blivit allt mer medvetna om under Handslagets första år. Förbunden redogör för hur svårt det har varit att: nå ut med information om Handslaget, få föreningarna att inse fördelarna med Handslaget, engagera klubbarna, få föreningarna att formulera projekt samt att få föreningar att avrapportera sina satsningar.

Dessutom har förbunden haft svårigheter med orealistiska målsättningar och dåligt skrivna ansökningar.

Ledarbrist

Många förbund har satsat mycket på att rekrytera nya ledare till verksamheten. Trots detta ger några förbund, i dialogerna, uttryck för att de haft problem med detta – bristen är på sina håll fortfarande påtaglig.

Kunskap

Kunskapsbrist är ett problem många förbund försöker tackla inom ramarna för Handslagssatsningen. Några förbund upplevde svårigheter med att lyckas med detta.

Tid och ork

En av de faktorer som ställer till med mest svårigheter inom Handslaget verkar tidsfaktorn vara. En del förbund uppmärksammade att den, för dem upplevda, korta startsträckan ställde till med mycket problem. Det verkar som att många förbund blivit i det närmaste överraskade över den korta tid som förlöpte mellan det politiska beslutet om Handslaget och satsningens initiering.

Förbunden verkar överhuvudtaget ha varit stressade under det första året. Flera förbund ger uttryck för att tiden varit knapp.

En del förbund gav uttryck för att de och deras föreningar saknade energi till en så stor satsning som Handslaget. På flera håll verkade projekttröttheten vara utbredd. Många föreningar var trötta och det var svårt att ändra deras inställning – det var svårt att åtgärda denna trötthet.

Det ska också anmärkas att det fanns föreningar som inte hann söka Handslagspengar under satsningens första år till följd av energibrist.

DF

Några förbund gjorde anmärkningen att det var svårt för dem och deras föreningar att ta del av de resurser som DF förfogade över. Något förbund hade svårt att förstå DF upplägget och något förbund hade svårt att förstå DF:s fördelningsprinciper.

Samordning och kommunikation

Bland några SF hade man haft svårigheter med att få kommunikationen och samordningen att fungera. Framförallt gällde detta mellan förbunden men också mellan förbund och föreningar samt mellan föreningar.

Tillgänglighet

Det verkar som att flera förbund, trots handslagsresurserna, har svårt att öka anläggningstillgängligheten. SF:en ger på sina håll uttryck för att det är anläggningsbrist, lokalbrist och ont om tider.

Säsongsproblematiken

Ett par SF, framförallt sådana som representerar vinteridrotter, hade haft svårt att hantera Handslaget med tanke på att de ansåg att satsningen inte var anpassad till deras villkor – det vill säga en vintersäsong som sträcker sig över gränserna för Handslagets olika år.

Målgrupper

Några SF gav uttryck för att de haft svårigheter att nå nya eller ”rätt” målgrupper.

Förbundsspecifika

Ovanstående svårigheter omfattar på ett mer generellt sett flera SF. Vissa SF har dock stött på mer förbundsspecifika svårigheter. Några av dessa listas i det följande.

Förbundsspecifika svårigheter:

- Att förmedla långsiktighetstänkande till föreningarna.
- Besvikelse över uteblivna projektpengar till specifikt projekt.
- Mycket annat att göra.
- Handslaget ligger fel i tiden (annat att göra).
- Svårt att starta integrationsprojekt.
- Kan inte anställa någon att hantera Handslaget.
- Vill ha mer pengar (litet förbund).
- Sporten anses inte vara rumsren.
- Digital administration.
- Kö till redan existerande verksamhet.
- Mycket administration.
- Oanpassad organisation.
- Resurskrävande att ”följa upp”.
- Svårt att föra diskussioner kring fördelningsmodellen.

Sammanfattande kommentarer

Framförallt har SF:en haft svårt att ”nå fram” med handslaget (och vad det innebär) till sina föreningar.

SF:en har också haft svårt att hantera den otydlighet som de anser Handslaget präglas av.

Ett stort problem för förbunden har varit att frammana tid och ork till Handslaget.

Avslutning

Återknytning till syfte

Syftet med rapporten var att *tillhandahålla en överskådlig representation av hur förbunden besvarat frågeställningarna under dialogerna*. Detta syfte bedöms vara uppfyllt.

Sammanfattande och avslutande kommentar

Som sammanställningen av dialogerna framträder erhålls följande bild av Handslagets första år:

- Generellt sett har de flesta förbund positiva erfarenheter av Handslagets första år. Men få förbund har *odelat* positiva känslor.
- Det finns många saker förbunden lyckats bra med under Handslagets första år. SF:en är i stor utsträckning nöjda med vad de lyckats åstadkomma.
- Även om förbunden lyckats bra med många saker under satsningens första år har året inte varit friktionsfritt. Svårigheter som förbunden tvingats hantera och/eller förhålla sig till har varit många och, i viss utsträckning, diversifierade.

Kommentar av arbetet med rapporten

Arbetet med denna rapport har inte varit oproblemiskt. Denna rapport utgår från en sammanställning av dialoger som förts mellan RF och SF. Författaren av denna rapport har inte varit närvarande vid dialogerna. Författaren har inte heller författat sammanställningen av dialogerna som ligger till grund för dessa rapporter. Denna rapport utgår alltså enbart från det underlag som sammanställningen av rapporterna utgör.